

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 141. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kr.  
Félévre ———— 12 „  
Negyedévre ———— 6 „  
Egy hóra ———— 2 „  
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével  
mindennap délután 5 órákor.

Csütörtök, június 24.

## A magyar gazdák.

— június 24.

A magyar gazdák most országos gyűlést tartanak Palicson, hogy egyrészt a maguk ügyeivel, másrészt — ami ezzel természetesen kapcsolatban van — a magyar mezőgazdaság ügyeivel foglalkozzanak.

A gyűlésnek kiemelkedő mozzanata, hogy részt vesz azon a földmívelési miniszter is, aki úgy is mint elsőrangú szakember és úgy is mint államférfi jelentős szerepet vitt és visz a magyar gazdasági életben.

A miniszter nagy beszéddel nyitotta meg tegnap a gazdák gyűlését s érdemes ennél a beszédnél egy kissé megállni s annak főbb pontjait ismertetni.

A gyűlés egyik tárgya, amely a közgazgatás és a szociális munka kapcsolatával foglalkozik, a miniszter kijelentette, hogy a szociális munkában újabb segítőtársakra van szükség és ezeket hazai közgazgatásunk derék közegeiben lehet föltalálni. Az nem lehet, hogy a mi földmives és munkásnépünk gazdasági, társadalmi, erkölcsi jólétét és emelkedését oly közelről érdeklí, az őket hidegen hagyja és meg van győződve róla a miniszter és amint bizonyos is, hogy a magyar közgazgatás nagy és nemes tradícióhoz híven, népünk boldogításának ezen munkájából a maguk osztályrészét ki fogják venni.

Ami a birtokos osztály helyzetét illeti, a melylyel a gyűlés szintén foglalkozik, arra nézve Darányi hangoztatta, hogy népünk nagy rétegeinek állandó boldogulására is csak úgy lehet számítani, ha a nagy- és középbirtok gyakorlati példájában és vezető erejében megtalálják fejlődésük helyes irányát és biztosítékait és ezért nem lehet végzetesebb politika, mint az, amely

ezen vezetőosztályok tekintélyét, súlyát és erejét, ahelyett, hogy fokozná és emelné, gyengíteni törekednek.

Ennek szem előtt tartásával törekvünknek oda kell irányulnia, hogy az ily birtokok jogos érdekeinek előmozdításával a széles néprétegek számára munkaalkalmakat és anyagi támogatást teremtsen, másrészt pedig az annyira fontos szellemi és erkölcsi vezetést biztosítsa.

Ezt célozza az eddig még csak papíron levő birtokpolitikai törvényjavaslat is, amely a többek közt intézkedik az iránt, hogy az eddigi gazdálkodó- és munkástelephelyek mellé középbirtoktelephelyek is legyenek létesíthetők. Ennél a célnál az a tapasztalás vezet az intézőket, hogy a csupa kisgazda vagy munkásemberekből álló telep magára hagyatva, ritkán fog helyes irányban fejlődhetni. A középbirtokosban a kisebb telepes minden irányban vezetőt és tanácsadót talál; ez okból ily középbirtok telephelyekre gyakorlott és képzett gazdák igénybevételét vette a javaslat tervbe. De a középbirtoktelepek szervezésénél nemcsak ez a szempont a vezető, hanem az is, hogy a nálunk, fájdalom, ugyanis meggyengült középosztály megerősítésére újabb eszközöket találjunk. A középbirtokososztályban mutatkozó nagy hézagok kitöltésére, felette fontos, hogy a középbirtok azon életrevaló és vagyonos földmives gazdák tehetséges fiaiból, a melyenek az Alföldön, de azonkívül más vidéken is nagy számmal vannak, kiegészíttessék. A társadalmi békének egyik legerősebb biztosítéka abból a lehetőség és alkalomból áll, hogy egyik osztályból a másikba a közvetlen átmenetel lehetséges legyen. Különösen számítanak a vezetők e részben nemcsak magyar nyelvű honfi-

társainkra, hanem más nyelvet beszélő azon gazdaemberekre is, akik tiszta hazafiságban soha nem maradtak hátra.

Végül nyilatkozott a miniszter a gyűlés harmadik jelentős tárgyáról: a gazdaszövetség, illetőleg a gazdák szervezkedéséről. A szervezkedésnél megnyilvánuló erő kifejtésnek állandónak, folytonosnak és egyetemesnek kell lennie, hogyha a sikert biztosítani akarjuk. Meglevő társadalmi szerveinkkel kapcsolatba kell tudni hozni a nagy tömegek gazdasági és szociális érdekeit, vagyis mintegy demokratizálni kell a gazdák szervezetét.

Ezek a főbb törekvései most a magyar gazdák s ezeket a törekvéseket figyelemmel kell kísérnie mindenkinek s lehetőleg támogatni úgy, hogy a törekvések helyes irányban haladjanak s általánosságban javára váljanak az ország valamennyi gazdájának s az ország népének.

## HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vüléki hölgyek részére minden nap délután 2 óráig. A kádfürdő reggelitől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Június 29. Lloyd-társulat közgyűlése.  
Július 12. közigazgatási bizottság ülése.

— Személyi hir. Botka Béla főispán, aki hivatalos ügyekben néhány napot Budapesten töltött, tegnap este visszaérkezett Nagybeeskerekre.

— Városi közgyűlés. Nagybeeskerek város képviselőtestülete ma délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, a melyről lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

## A „TORONTÁL” tárcája.

A puszta ház.

A fiatal Clewes a kandalló előtt ült s Nagy-Británia térképén egy vörös keresztre bámult, mely családjának isten háta mögött fekvő birtokát jelezte. A birtok a rajt levő kastélyal majdnem egy század óta pusztán, ugyszólván műveletlenül állott bérlelőknek kiadva s a fiatal embernek most az az ötlete támadt, hogy meglátogassa az ősi birtokot.

Vonatra ült tehát s egy napi utazás után mikor leszállott, nem tudta, mi tevé legyen, hogy találja meg a birtokot. Az állomás közelében egy kocsmába szölt tehát be, hol megebedelt, míg a kocsmáros kocsit kerestetett a számára.

Egy órai ut után az elhagyatott kastély udvarára fordult be vele a fogat. A kastély kulcsai nála voltak, mert történetesen a kocsmárosnéra volt bízva az épület gondozása.

Sajátságos érzés fogta el, amint a repedezett falakat lepattogzott vakolatával, elvakult ablaktábláival, kiszáradt, elfakult ajtóival, ablakfeleivel szemügyre vette s az elvadult rózsaszín-bokrokat, disz-cserjéket a parkban megpillantotta.

Felnyitotta nagy nehezen a fő bejárat ajtaját, melynek rozsdás sarkai ijeszten nyikorogtak. Belépett a tágas előcsarnokba, onnan a szalonba, melynek molyette finom butorait vastag porréteg fődte.

A szalonból egy fehér és vörös kárpittal bevont sarokszobába nyitott be, melynek 4 ablaka nyílt a parkra. Ez volt valamikor a kastély urnóinak a hálószobája, pompás mennyezetes ágygyal, öltöző asztalokkal, hatalmas tükrökkel. Fojtott levegője még most is finom illatokkal volt tele. Clewes sorra felnyitotta az ablakokat s az egyiket kihajolva, megkönnyebbülten szivta a friss levegőt magába.

Hirtelen összerézzen, amint léptek zaja közeledett feléje. Az inasa volt, ki lámpát és

tiszta ágyneműt hozott, kérdezve, hogy hol akar az ura aludni.

— Itt, mondta Clewes és csodálkozott a saját önkénytelen elhatározása fölött.

Az inas gondosan rendbe hozott mindent és Clewes eltörődve, korán lefeküdt. Sokáig nem bírt elaludni, az allegorikus képekkel díszített szobamennyezetet bámulta; majd elszenderedett, de csakhamar valami sajátságos hang riasztotta fel. Hallgatózott. Nem hallott, nem látott semmit. Talán nyitva hagyták valamelyik ablakszárnyat s azt csapkodja a szél? De hát még szellő sem hatolt a szobába a nyitva hagyott ablakokon át. Künn az éjszaka csöndes volt, mint a sir.

És Clewes mégis izgatott volt, valami megmagyarázhatatlan mozgást hallott maga körül a szobában. Felült az ágyban s azt hitte, hogy talán madár röpült be s az horzsolja röpködés közben körülötte a falakat, majd egy felbomlott hajú női alak árnyát pillantotta meg a falon.

Nézte, nézte és várta, mikor foszlik szét, mint a vízhólyag. De még mindig ott állott előtte. Az alak hája a földet érte s hallgatóni látszott. Majd lassan megindult s félve tapogatta a falat. Lábai nem keltettek semmi zajt, bár látszott, hogy erősen lépked, kezei nem csapkodták a falat, bár verdeste a kezeivel.

Bele bámult a tükörbe, bele hajolt, mintha csak ablak volna és keresni látszott valamit előre nyúló nyakkal s borzasztóan figyelő arccal, mintha valami iszonyatos dolog várna rá. Majd felnyitotta egy ruhaszekrény ajtaját s rémülten nézett be, aztán hirtelen megfordult és Clewesre bámult.

— Nincs kijarat ebből a házból? — hangzott a fiatal ember füleibe, de mintha roppant távolságról jött volna a hang; úgy érezte, hogy megszakad a szíve, ha nem tud felelni rá, de a nyelve a szája padlásához száradt. Verejték verte ki egész testét. Látta, amint a nő arcán öröm váltja fel egyszerre a rémületet s kezét felemelve az ablakokra mutat, azután átsiet a szobán. Egy pillanatra sötét árny töltötte be az egyik abla-

kot s másik pillanatban már a park fái látszotak be rajta.

Clewes elkiáltotta magát, az ablakhoz rohant, de nem látott semmit. A porondos terrace üresen nyult el a holdfényben, csupán közvetlenül az ablak alatt lebegett valami árny, egy rózsaszín árnya, melyet azonban az ő rémült szemei valami kísértetes alaknak láttak, mely évek előtt eshetett oda.

Clewes másnap reggel egyenesen a kocsmába sietett s zavart sápadt arccal tudatta a kocsmárossal, hogy beszélni akar vele. Az ember egy kis udvari szobába vezette Clewest, ki magukra zárta az ajtót.

— Nos, kérem, szölt magából kikelve, mondja el nekem, mi van ezzel a kastélyal?

— Volt valami? hebegte a kocsmáros habozva.

— Hiszen jól tudja, förmedt rá Clewes; nemcsak maga, de bizonyára az egész falu. Maga is látta már?

— Isten ments; én nem! mondta az ember. Egyedül a Clewes család tagjai láthatják őt. Ön, uram, az édes atya és . . . és . . .

— A nagyapám?

— Oh, uram; ő a valódit látta.

— Nos, beszélje el; ki volt ez a nő?

nógatta Clewes.

— Egy fiatal hölgy Londonból, kit az ön nagyatyja megszeretett, engedelmeivel legyen mondva, az öreg ur nagy bolondja volt a nőnek. De a fiatal nő mást szeretett. Nagyon vidám és nagyon fiatal teremtés volt, sokat kacérkodott azzal a másikkal és ez bosszantotta az ön nagyatyját. Ezt a kastélyt a fiatal nő számára építette és . . . és . . .

— És itt fogta őt? Beszéljen ember! Erővel fogta őt itten?

— Bocsánatot, amint mondani tetszik, hebegte a kocsmáros. Bizonyára azt hitte, hogy észre térítheti a fiatal lányt, de a helyett . . . megörült úgy, hogy úgy az ön nagyatyja, mint a cseledség rettegett tőle. Azt beszélük, hogy csakugyan iszonyat volt rá nézni, amint alá s

— **A tanfelügyelőség köréből.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Aradi Árpád torontálmezei segédtanfelügyelőt a pancsovai kir. tanfelügyelői kirendeltséghez eddigi minőségében áthelyezte.

— **Custozza-ünnep.** A 29-ik közös gyalogezred nagybecskereki zászlóalja ma ünnepelte meg a szokásos fénytel és kegyelettel az 1866-iki diadalmas custozzai csata évforduló napját. Ez alkalomból a legénység délelőtt hitfelekezetek szerint istentiszteleten vett részt, majd visszatért a laktanyába, ahol a századparancsnokok ismertették a nap jelentőségét. Délben a legénység javított ebédet s egész napi pihenőt kapott. Ugyancsak ma délben a tisztí étközben diszebed volt, a melyen számos pohárköszöntőben emlékeztek meg a diadalmas napról.

— **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Zakó István zentai, Fekete Adolf és Biró József budapesti lakosoknak a zentai Tisza-parttól, illetőleg hajórakodó állomástól kiindulólag Zenta város b. területén át a bácsbodrogyvármegyei egyesült h. é. vasutak Zenta állomásáig és innen folytatólag Felsőhegytelek, zentai alsó- és közép szállások, Kávia, Toronyos és Külsőpuszták érintésével és Bácsstopolya község belterületén át a m. kir. államvasutak Bácsstopolya állomásáig és folytatólag Bajsa község, Roglaticza pusztá, Gyulafalva és Kerény vagy Csonopolya községet érintve a m. kir. államvasutak Zombor állomásáig, innen Bezdán község belterületén keresztül a dunai hajórakodó állomásáig és ezen vonalnak Bácsstopolya állomásából való kiágazással Kossuthfalva és Pacsér községek határain át a m. kir. államvasutak Bajmok állomásáig, végül Zenta állomástól a tervezett zenta — csóka i rendes nyomtávu h. é. vasut sínpára közé beillesztendő keskenyágú vonalvezetéssel Csóka állomásig s innen folytatólag egyrészt Hodics, Szaján és Tiszahelyes községek és Nagyikinda város belterületén át a m. kir. államvasutak Nagyikinda állomásáig, másrészt Monostor és Feketeó községeken át a m. kir. államvasutak Valkány állomásáig vezető keskenyágú vasútvonalra az előmunkálati engedély érvényét megújította.

— **Torontáliai a palicsi gazda-gyűlésen.** A magyar gazdaszövetségnek tegnap Palicson tartott nagygyűlésén, a melylyel lapunk élén foglalkozunk, Torontálvármegyéből a következők voltak jelen: Tallián Béla v. b. t. t., Gerliczy Ferenc báró, Rónay Jenő, Rónay Ernő, Rónay Aladár, Baross János, Marton Andor, Draxler Brunó, Gáspár Ernő, Kaufmann István, Lukácsy Imre és Strosz Ernő segédjegyző vezetésével az ujszentiváni kisgazdák küldöttsége.

— **A temesvári szerb egyházi gyűlés.** A hétfőn Temesvárott tartott szerb egyházi gyűlés-

fel járt a házban s kopogtatta a falakat, mintha ajtók volnának, udvarolgotott a festményeknek s kérdezte tőlök, merre van a kijárat a házból. De egy éjjel, amint a sarok szobába tévedt, hirtelen megpillantotta az ablakokat, mintha csak akkor látta volna őket először. Épen nyitva állottak, elnevette magát és azt mondta, négy kijárat van a házból és aztán kiugrott az egyikén.

Clewes szakította félbe a beállott csendet.

— És a nagyapám?

— Ide hagyta az országot. Franciaországban halt meg.

— És az édes apám?

— A boldoguit lord egyetlen egy éjszakát töltött a kastélyban s aztán parancsot adott, hogy szögezzék be a sarokszoba ablakait; azzal elutazott a legelső vonattal.

— Elutazott? kérdezte Clewes. És ezt itt hagyta így?

— Bocsánatot kérek, mit is lehetett volna tenni, kockáztatta meg a korcsmáros. Ezzel csak nem lakhatott meg egy házban!

— Jó, jó! mondta Clewes izgatottan s aztán egy marék pénzt tolt a korcsmáros elé és távozni akart.

— Vonat csak egy óra múlva indul, jegyezte meg a korcsmáros.

— Nincsen vonatra szükségem, felelte Clewes s távozott a bámuló embertől.

Gyalog indult a dombon fekvő kastély felé. Lerombolatom, mondta bosszusan magában, vagy eladom a birtokot; de hát megmentheti-e ez őt és letörli-e rólunk a szennyfoltot?

A vasrúcsos kapuhoz ért, mely csikorogva nyílt fel. Az elhagyatottságában is pompás park új gondolatokat ebresztett benne. Elgondolta, hogy ha üresen állott a kastély s nem tartózkodtak Clewesek benne, vajjon akkor is bejárta az a nő a szobákat s évről-évre megtalálta borzasztó utját a szabadba? És ha egyszer kimenekült, újra arra ébredt, hogy megint be van börtönözve a Cleweseknél? Hát az ő gyermekei és unokái is szemtanúi fognak lenni ennek a borzasztó jelenetnek?

ről, amelyről már hoztunk tudósítást, ma még a következőket írják lapunknak Temesvárról:

Most hétfőn tartották meg itt a szerbek püspökségei u. n. eparchiális gyűléseit. Heves harc előzte meg a gyűlést. A radikálisok és az új demokráta párt közt folyt a küzdelem, mely ez utóbbiak fényes győzelmével végződött. A 109 tag közül csak 19 radikális jutott be. A gyűlésen ugyan kifogásoltak még 26 tagnak a választását, de kifogásuk alaptalannak találtattak s azok igazoltattak. A radikálisok rövid küzdelem után ott hagyták óvás mellett a gyűlést, mire a többiek a folyó ügyeket elvégezték és a szentszéki, adminisztratív és iskolai bizottságok tagjait 3 évre, a radikálisok teljes kirekesztésével, megválasztották és püspök uruknak elismerést és bizalmat szavazva, szétszórtattak.

— **Az új közbüvőhid.** Ismeretes, hogy a legutóbbi városi közgyűlésen elvben elfogadták azt a javaslatot, amely szerint Nagybecskereken egy új, a követelményeknek megfelelő közbüvőhid építtessék. A vágóhidnak szánt telket a város már meg is vette s a legutóbbi városi tanácsi ülésen megbízták Fülep György kir. városi állatorvost és Jakoby Gábor városi mérnököt azzal, hogy a temesvári, vukovári és az újvidéki közbüvőhidat tanulmányozzák s tanulmányuk eredményéről tegyenek jelentést a város tanácsának.

— **Szállítás a hadseregnek.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a közös hadsereg 1008/1909 évi terményszükségletének biztosítására vonatkozó utbaigazítások és rendelkezések a kamaránál megtekinthetők.

— **Nagy Endre kabaréjából.** Nagy Endre a tegnapi előadásán megindultan mondja:

— Istenem! Szegény Stephenson megfordulna a sirjában, ha látná, hogy milyen kegyelettel őrzik Torontálban az ő emlékét.

— ???

— Még ma is ugyanazokat a vonatokat járatják itt, amelyekkel ő kezdte meg a vasuti közlekedést.

— Ez is Nagy Endre:

A rabbi vonaton utazik s hirtelen szüksége van egy bizonyos fülkére. Odaszalad, azonban meghökkenve áll meg az ajtó előtt, mert ez van rá írva:

— Ne rabi zahoda.

Konstatáljuk, hogy Nagy Endre ezután sietve el-tűnt a pódiumról.

— **A boldogság oka.** Az Andrássy-ut elején két csinos kis úri leány találkozik. Az egyik ragyogó arccal mondja:

— Te, én olyan boldog vagyok!

— Miért? Olyan jól sikerültek a vizsgáid?

— Azért is, de főleg, mert az édes mama születésnapomra megrendelte nekem a „Magyar Lányokat”. Tudod, ez a legjobb lap a magunk-fajta leánykák számára, sohasem unalmas, mindig szórakoztató és szinte észre sem vesszük, hogy szórakoztatás közben oktat is. Minden héten

Mentő gondolata támadt! Amint a kastélyba ért, az inasának egy táviratot adott át s a lelkére kötötte, hogy sietve adja fel. Este aztán kiküldte az inasát a vasuti állomásra, honnan az egy uti táskával tért vissza.

Clewes az emeleti sarokszobába vitette a táskát s miután az egész napot nagy izgatottságban töltötte, az est beálltával maga is oda ment; erősen becsukta mind a négy ablakot, leeresztette a függönyöket, eloltotta a lámpát, egy székelt tett a falhoz az ajtó mellé, leült rá és várakozott.

Figyelt, de halotti csend uralkodott körülötte. Hirtelen összezezgett, amint halk zörejt ütötte meg a fülét és egész közel magához a tegnapi nő árnyékát pillantotta meg a falon. Olyan közel volt hozzá, hogy azt hitte, elérheti a kezével; aztán látta őt félve előre haladni, a falat tapogatni. Félelem fogta el.

Az alak most a ruhaszekrény előtt állott, majd megfordult és Clewesre nézett, ki mintegy parancsára felállott. Az alak nem mozdult s le sem vette Clewesről a szeméit, mint előtte való nap. Clewes egy lépést tett feléje és ki nyújtotta a kezét. Az alak imbolygott, mint a gyertyaláng, hogy ha ráfujnak. Feléje hajolt és hátrálni kezdett a szalonba nyíló ajtón ki, mintha utat akarna mutatni az alaknak. Amint a küszöböt átlépte, úgy rémlett neki, hogy az alak is megmozdult s a másik pillanatban már ott állott a szalon küszöbén.

Clewes alig hitt a szeméinek, az agya majd szétpattant, a lábai azonban gépiesen tovább mozogtak. Kéért a lépcsőházba, az alak lépcsőről-lépcsőre követte, le a lépcsőn, ki a szabadba, hol a bejárat előtt fogat várakozott. Clewes ki nyitotta a fogat ajtaját s intett az alaknak, hogy üljön be. A másik percben valami szellő, sóhaj-táshoz hasonlóan surrant el mellette, be a kocsis sötét üregébe. Clewes becsukta az ajtót s oda kiáltott a kocsisnak: Londonba!

Aztán a lépcső karjára könyökölve leste, mint tűnnek el a fogat lámpái a park sötét bokrai közt.

Chamberlain Lucia.

van benne vers, regény, elbeszélés, meg sok-sok pompás érdekes cikk. És tudod, nem is drága. Az előfizetési ára egész évre csak 12 korona.

— És hol lehet megrendelni? Mert én is megkérem anyuskát, hogy rendelje meg.

— Budapesten kell megrendelni. A kiadó-nál Andrássy-ut 10 szám alatt.

— **Egy igazi kabaré-előadás.** Nagy Endre, a jeles író tegnap este kezdte meg népszerű társulatával, amely jelenleg „Modern-színpad” néven szerepel, két estére terjedő vendégjátékát. Az előadás a Rózsa-szálloda kertjében kezdődött s mint hamisítatlan kabaréhoz illik, benn a kávéházban végződött. A társulat derék művészei ugyanis alig kezdték meg a kertben fölállított színpadon előadásukat, amikor hirtelen nyári vihar és eső támadt, úgy hogy a közönség csapot, papot, azaz fagyaltot, kávé, vacsorát otthagyva, szaladt fődél alá. Legjobban futottak Nagy Endréék, akik a becskereki esőre nem voltak berendezkedve. Most következett azután az igazi kabaré, egy pompás bohém-estély. A nagyszámú közönség a kávéházban zsufolódott össze, Nagy Endréék pedig számüzve a kaszirosnót, trónusát kinevezték színpadnak s ennek a tetejéről mulattatták a közönséget pompás mókáikkal, amelyek szakadatlan derűtségben tartották a közönséget. Nagy Endre, mint konferenciér, úgy mint mindig, remek volt, de a többiek Ferenczy Károly, Németh Juliska, Fábrián Kornélia, Szász Ilona és Sajó Géza, a furesa helyzet dacára is, kitűnő élvezet nyújtottak s a közönség kényelmetlenségét sikerült kárpótolniok. Maremelhetőleg kegyesebb lesz Nagy Endréék irányában az égs nem fog könyekig meghatódni.

— **A megcsalt férj boszúja.** Rémes családi tragédiának híret vesszük Torontálszigetről. Ignyátov Viadáné, szül. Grubics Mária 30 éves csinos torontálszigeti menyecske ugyanis nem vette komolyan a hűség esküt, melyet valamikor az oltár előtt tett s jobbra-balra esalta az urát. Egy darabig sikerült neki vakságban tartani férjét, mikor azonban már az egész falu sottogott a menyecske felrelepéseiről, a férj előtt se maradhatott titokban a felesége hűtlensége. Ignyatov ezen annyira felindult, hogy éktelen haragjában a napokban egy késsel elmetsette a felesége nyakát. Az asszony nem halt meg, hanem halálos sérülésével a nagybecskereki kórházba szállították. A szerencsétlen asszonyt, kinek a félnyaka teljesen keresztül van metsze, dr. Fischer Regina kórházi orvosnő kezeli s mesterséges uton táplálja már napok óta, bár kevés a remény, hogy Ignyatovné sikerül életben tartani. A gyilkos férjet a csendőrök letartóztatták s a nagybecskereki ügyészség fogházába szállították. A vizsgálat meg folyik.

— **A jutalom.** Kedves szokás iskoláinkban, hogy a legjobb növendékek között az iskolaév végével könyvjutalmat osztanak ki. A szomszédos K... község elemi iskolájának igazgatója a vizgák után szintén jutalomkönyveket osztott szét, amikor észrevette, hogy a kis Kovács Pista, a legjobb tanuló különösen forgatja a díszes könyvet, amit az imént átadott neki.

— Talán nem vagy meglegedve a jutalommal, Pista fiam? — kérdezte az igazgató. Talán jobban szeretnél valami más jutalmat?

A fiúnak felesillant a szeme.

— Igen, szeretnék mást, igazgató ur.

— Mit szeretnél?

— Az En Ujságot, igazgató ur. Ha megrendelnék nekem egy évre Pósa bácsi pompás gyermekujságját, Az En Ujságot.

— És miért éppen ezt, fiam?

— Mert az a legjobb gyermekujság. Minden héten van benne vers, mósa, elbeszélés, regény, rajz, rejtvény, meg sok-sok gyönyörű olvasmány. És nem is drága. Az előfizetési ára egész évre 10 korona és megrendelhető a kiadóhivatalnál, Budapesten, VI., Andrássy-ut 10.

Az igazgató jószágon megismogatta a fiúcska okos arcát és — megrendelte neki a lapot.

## Irodalom.

\* **Uj Idők.** A hosszú nyári délutánok unalmas óráit vidámmá és kellemessé tudja varázsolni Herczeg Ferenc kintő hetilapja, az Uj Idők, amely a magyar irodalom legjelesebbjeinek munkájából közli azoknak színe-javát, regényt, elbeszélést, cikket, verset. A külföldi szépirodalom minden jelentősebb munkáját is feltaláljuk benne, cikkeiben mindenkor aktuális és érdekes eseményekhez szól hozzá, a maga előkelő módorában. Képei között a magyar és külföldi művészek alkotásainak legjavát közli; aktuális illusztrációi pedig a lefrissebb eseményekről tájékoztatnak. Eleven, elmés és okos szórakoztatónk az Uj Idők, amelynek minden egyes száma a legelőkelőbb irodalmi színvonalon áll. Mutatvány-számot kérésre díjtalanul küld a kiadóhivatal Budapest, VI. Andrássy-ut 10.

# TÁVIRATOK

## A válság.

### A király budapesti útja.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Udvari körökben ismét híre jár, hogy az uralkodó ischli útja előtt Budapestre megy, ahol azonban csak rövid időt szándékozik eltölteni. Amennyiben ez a hír most valónak bizonyulna, úgy valószínű, hogy az uralkodó vagy e hét végén, vagy pedig a jövő hét elején utaznék Budapestre.

### A Wekerle-kormány felmentése.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jól értesült forrásból jelentik, a Wekerle-kormány felmentése a szombati hivatalos lapban fog megjelenni.

### Kossuth és Justh a királynál.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint a király Kossuth Ferencet a jövő hétre kihallgatásra hívja Bécsbe. Ugyanekkor meghívót kap kihallgatásra Justh Gyula is, akit Kossuth után fogadna a király. Az uralkodó Kossuthot és Justhot meg akarja nyerni a korona kibontakozási tervének, amire nézve azonban függetlenségi körökben azt mondják, hogy ki van zárva, hogy Kossuth és Justh az ó-szabadelvűekkel együtt való kormányzásra kaphatók volnának.

### Khuen és Hieronymi.

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsi jelentés szerint Lukács László mellőzésével már a legközelebbi napokban Khuen-Héderváry Károly gróf kapna a királytól megbízást a kormányalakításra. Egy újságíró beszélgetett a jelenleg Budapesten időző Khuen-Héderváry gróffal, aki azt mondja, hogy ő eddig a királytól semmiféle megbízást nem kapott s csak Lukács hívására jött Budapestre.

Egy másik újságíró Hieronymi Károlyval beszélgetett, aki tegnap szintén Budapestre érkezett. Hieronymi kijelentette, hogy ő most fejezte be karlsbadi kuráját s így jött Budapestre. Utja a politikával nincs összefüggésben.

### A függetlenségi párt vacsorája.

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. táv.) A függetlenségi pártnak ma este a Royalban pártvacsorája lesz, a melyen részt vesz Kossuth Ferenc is, aki nyilatkozni fog a helyzetről. Más hír szerint Kossuth kijelentette, hogy csak akkor vesz részt a vacsorán, ha nem kívánnak tőle semmiféle nyilatkozatot.

### Mi lesz?

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. táv.) A függetlenségi párt hivatalos lapja a közel jövő politikai eshetőségeiről a következőket írja:

A magunk részéről azt tartjuk a legvalószínűbbnek, hogy a király vagy Lukács Lászlót, vagy Lukács kihagyásával mindjárt Khuen-Héderváry Károlyt fogja kormányalakításra deszignálni. Lehetséges azonban, hogy Lukács László mégis bizik annyira magában és bírja oly mértékben az uralkodó bizalmát is, hogy folytatni fogja a cíóját, vagyis, mint deszignált miniszterelnök megkísérli a függetlenségi párt és dinasztialis politika közötti ellentéték áthidalását. Ennek természetesen csak akkor volna értelme és csak akkor lehetne eredménye, ha a párt vezérével, Kossuth Ferencel meginduló tanácskozások azon az elvi alapon folyhatnának, amely alap magában foglalja a függetlenségi követelések minimumának teljesítését. Ha ez az alap hiányzik és a koncessziók maximuma nem fedezi ezt a minimumot, akkor a korona nem tehet egyebet, ha a maga álláspontját erőszakkal is érvényesíteni akarja, minthogy valami inparlamentáris próbálkozásba fog.

Az a hitünk, hogy a kibontakozás mással, mint a Kossuth Ferenc vezette függetlenségi párttal el sem képzelhető. És történjék bármi, jöjjön bár Lukács vagy Khuen-Héderváry, vagy akarki más, mi újból azt hangoztatjuk, hogy mindennek a kalandozásnak csak egy végső kifejlődése lehet: a függetlenségi pártot kell megbizni a kibontakozási akció keresztülvitelével

s ezt a nagy munkát a választójog megreformálása és az ország gazdasági kiépítésének alapján a párt meg is tudja, meg is akarja, meg is fogja valósítani.

### Lukács László akciója.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Neue Freie Presse” a magyar válságról írott cikkében a többek között a következőket mondja: A függetlenségi párt elérte célját, amennyiben sikerült a koalíciót feloszlatni s most egyedül a függetlenségi párt áll az uralkodóval szemben. Ami a kibontakozást illeti, egyelőre a Lukács-féle akció áll előtérben, bár az ő tervei is ugylátszik nehézségekbe ütköznek. A függetlenségi párt kebelében erős a hajlam, hogy az árat, melyért a párt hajlandó a kibontakozási akcióban résztvenni, minél inkább felszórólják s a függetlenségi párt között már hangoztatják is, hogy Lukácscsal tárgyalásokba bocsátkoznak ugyan, de nem szívesen látnák őt az új kabinetben s a bankcsoport hívei már ki is adták a jelszót, hogy csak tisztán függetlenségi kormányt akceptálhatnak, már pedig, ha a Lukács-féle kibontakozási terv keresztülviteléről van szó, akkor a függetlenségi pártnak legalább személyi követeléseit bizonyos mértékben redukálnia kellene. De ehhez a függetlenségi párt legálább ma még nem hajlandó hozzájárulni s ezzel nagy akadályt gördít Lukács tervei elé. A másik nagy akadály az, hogy a függetlenségi párt mérsékeltebb elemeinek és úgy látszik, magának Kossuth Ferencnek is elvi skrupulusai vannak a Lukács-féle akcióval szemben. Ezekben a körökben úgy vélekednek, ha már megkövetelik, hogy a függetlenségi kabinetben 67-es politikusoknak is hely adassék, úgy az uralkodó inkább a függetlenségi párttal jelenleg is barátságban álló 67-es politikusok közül válogassa meg bizalmi embereit. Ezt a tervet látszanak támogatni a függetlenségi párt vezető emberei is, mint például Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor. Ezenkívül a függetlenségi párt Kossuth Ferencet kívánják az új kabinet élére. Ezek szerint nem csoda, ha egyes politikusok kételkednek Lukács akciójának a sikerében, amely a jelen viszonyokat szem előtt tartva, nagyon is kétségesnek látszik s így egyelőre még mindig nem tudni bizonyosan, hogy milyen lesz a kibontakozás.

### Fejérváry ünneplése.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délután 6 órakor Fejérváry Géza bárónak, a magyar darabont testőrség parancsnokának tiszteletére, abból az alkalomból, hogy Fejérváry most töltötte be ötvenedik évfordulóját annak, hogy a Mária Terézia rendet megkapta, fénys udvari ebédet ad. Az ebédén a király felköszöntőt mond Fejérváryra: s a bécsi jelentés szerint beszédében ki fog térni a magyar politikai helyzetre is s beszédének ez a része komoly intelmet fog tartalmazni a függetlenségi párt számára. Fejérváry különben az ünnepségre tegnap már Bécsbe is érkezett s a pályaudvarból a király rendeletére udvari fogat vitte a Burgba, ahol külön lakosztályt rendeztek be számára.

### A horvát bán Budapesten.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rauch Pál báró horvát bán ma Budapestre érkezett s felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, akivel hosszabban tanácskozott.

### A krétai kérdés.

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A Kréta-kérdésben a hatalmakhoz intézendő körjegyzékről szóló hírt illetékes helyen megerősítik. A körjegyzékben a porta kijelenti, hogy a hatalmak hozzájárulásával Törökország hajlandó a krétai kérdést az adandó autonómia alapján rendezni, azonban jogainak csönkítését nem tűri s nem

engedi, hogy a sziget egy harmadik hatalom kezébe essék.

### A szentpétervári kolera.

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mai szentpétervári sürgöny szerint, ott a kolera egyre nagyobb mértékben pusztít. Tegnapelőtt óta 61 újabb megbetegedés és 15 halálozás történt.

### Határidő-üzlet.

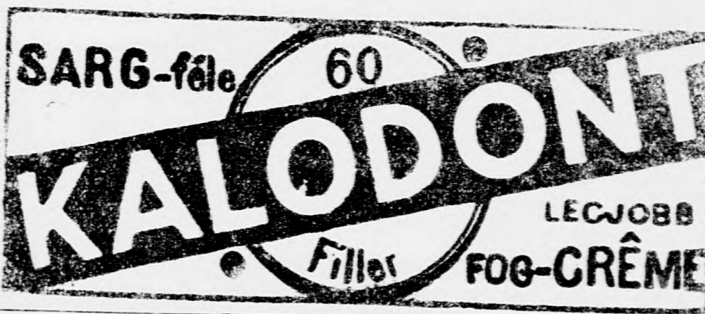
Budapest, június 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záriatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre).	27.34
Rozs (uj)	20.46
Zab (uj)	16.08
Tengeri (juliusra)	15.64
Tengeri (uj)	14.48

Felelős szerkesztő: SGMFAI JÁNOS.

## Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)



## CLUB EXTRABIS

SZIVARKAPIROS  
teljesen hamu nélkül ég el.  
Övökadjunk az utánaotóktól.

### Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

#### Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.  
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.  
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra  
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.  
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.  
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.  
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.  
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

#### Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.  
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 3 óra 45 p.  
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.  
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 15 p.  
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunár reggel 3 óra 33 perc.  
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.  
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.  
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.  
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.  
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.  
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

# TANONC

felvétetik

## ALMÁSY és SZEPESSY

könyvkereskedésében

Nagybecskerek

Hunyadi-(fő)-u. 20

5377/1909. tkvi sz.

608-11

**Árverési hirdetmény és feltételek.**

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Hirtenstein M. nagybecskereki cég végrehajtónak Urszuleszku Jován écskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 19 kor. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő écskai 677. sz. tljkvben A. I. 1. 5-6. sorsz. a. felvett 968/c. hrsz. 2 h. 1066<sup>1</sup>/<sub>3</sub> □-öl, 1739/c. hrsz. 275 □-öl területű és 1676-c/1. hrsz. 1 h. területű ingatlanok 2782 korona kikiáltási árban **f. évi július 22-ik (huszonkettő) napjának d. e. 10 órájkor** Német-écska község házában meg tartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladást alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tette, az árverésre kikiáltott birtok a megállapított kikiáltási ár <sup>2</sup>/<sub>3</sub>-ánál, vagyis 1854 kor. 67 fillérenél alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 278 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Románécska község házában megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi május hó 8. napján.

Rektorisz,  
ki. törvénzéki bír.

36-2/1909. V. sz.

610-11

**Árverési hirdetmény.**

Alólírott kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járás-bíróságnak 1909. évi V. 36/1 sz. végzése következtében dr. Milich Jakab nagybecskereki ügyvéd által képviselt Ganzl Samu németécskai lakos javára 300 kor s járulékaik erejéig 1909. évi január 30-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1030 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 1 kocsis, 2 ökör és 50 mm. kukorica nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járás-bíróság 1909. évi V. 36. számú végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi augusztus hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, <sup>1</sup>/<sub>3</sub>% váltódíj és eddig összesen 112 kor. 21 fill.-ben bírólírog megállapított költségek erejéig Torontálszigeten, adósok házában leendő megtartására **1909. évi július 3-ik (harmadik) napjának délután 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatk.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Perlasz, 1909. évi május 25.

Engl,  
kir. bir. végrehajtó.

**HIRDETÉSEK**

olcsó díjazással közöltetnek.

1312/1909. sz.

Alibunári járás főszolgabírájától.

**Pályázati hirdetmény.**

A Számos községben jelenleg helyettesítés útján betöltött községi **végrehajtó-kézbeseítői** állás választás útján lévén betöltendő, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázókat, hogy kérvényüket **f. évi július 10-ig** hozzám adják be. Az állással 600 kor. évi fizetés jár.

Alibunár, 1909. évi június hó 20.

609-3.1

Radonics, főszolgabíró.

**ELADÓ**

220 hektoliter saját termésű, zamatos, **tiszta zöld-fehér fajbor.**

Ára helyben a vevő hordójába fejtve **hektoliterenként 32 kor.**

Eladó továbbá 350 liter 21 fokos **tiszta törkölypálinka** literenként 150 K. árért.

**BURGER ZSIGMOND jegyző.**

Kiskundorozsma, Szeged mellett.

600-3.3

872/1909. sz.

606-3.2

**HIRDETMÉNY.**

Közhírré tesszük, hogy Hertelendyalva község határában gyakorlandó

**vadászati jog**

1909. évi augusztus 1-től terjedő 6 (hat) évre a jegyzői irodában **f. évi július 11-én d. u. 3 órakor** tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatk.

Hertelendyalva, 1909. évi június 20.

Községi előljáráóság.

**Valódi brünni szövetek**

az 1909. évi tavaszi és nyári időnyre.

<b>Egy szelvény</b>	1 szelvény 7 korona
<b>3-10 m. hosszú</b>	1 szelvény 10 korona
<b>teljes férőruhához</b>	1 szelvény 12 korona
<b>(Kabát, nadrág és mellény)</b>	1 szelvény 15 korona
<b>előzendő, csak</b>	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 - K. éri szintű felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. gyári áronként küld a mint megtekinthető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

**SIEGEL-IMHOF Brünn.**

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetüzletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes vizsgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

257-4039

**ELADÓ.**

6 drb borszék, egy gyerekzék, egy négyüléses gyerekkocsi (rugóval, ponny-ló, vagy kecske befogható), 3 drb nagy agave (aloe), egy ágy, kerti padok, asztal és több apróság **Uri-utca 3. sz. a.**

595-x 3

1909. évi május hó 1-étől már állandóan kapható!

**Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.**

**SZULTÁN-FORRÁS**

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

**Gyógyító és üdítő ital.**

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

**SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.**

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** - Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendben.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

327-100.35